

ON BİRİNCİ KALKINMA PLANI

YEREL PAYDAŞ TOPLANTILARI RAPORU

İSTANBUL

Rapor Tarihi: 20.02.2018

1. Genel Katılımlı Toplantı

Genel Katılımlı Toplantı 16 Şubat 2018 tarihinde 09.00-12.30 saatleri arasında İstanbul Kalkınma Ajansı ofisinin de bulunduğu İstanbul Sanayi Odası - Odakule binasının 1. Kat Taksim ve Tünel toplantı salonlarında aşağıda yer alan program çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Toplantı Programı

08.45-09.15	Kayıt ve İkram
09.15-09.30	Açılış Konuşmaları
09.30-09.45	Toplantı Yöntemi Hakkında Bilgilendirme
09.45-10.00	Önceliklerin Seçilmesi
10.00-10.15	Politikaların Seçilmesi
10.15-10.30	Kahve Arası
10.30-12.00	Politikalara İlişkin Tedbirlerin Belirlenmesi
12.00-12.30	Genel Değerlendirme ve Kapanış Konuşmaları

Toplantıya kamu kesimi, yerel yönetimler, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarından toplam **120 temsilci katılım sağlamıştır**. Katılımcılar söz konusu kesimlerin dengeli dağılımı gözetilerek yaklaşık 12'şerli gruplar halinde 10 masaya bölünmüştür. Her masada oylama ve grup çalışmalarının sağlıklı yürütülmesi ve raporlanması için birer Ajans çalışanı raportör olarak görev yapmıştır.

Toplantı İstanbul Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Sn. Özgül Özkan Yavuz'un On Birinci Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları ve bu süreçte merkezi ve yerel düzeyde paydaşların ve vatandaşların katılımına dair gerçekleştirilen çalışmalar ile bu kapsamda düzenlenen "Genel Katılımlı Toplantı"nın amacı hakkında bilgi verdiği açılış konuşması ile başlamıştır. Sonrasında ise Ajans dışından görevlendirilen moderatörün bilgilendirmeleri ve yönlendirmeleri doğrultusunda ilk 5 öncelik ve her öncelik altında ikişer politika olmak üzere toplan 10 politika belirlenerek masalarda yer alan gruplar tarafından bu politikalara ilişkin beşer tedbir geliştirilmiştir.

1.1. Önceliklerin Belirlenmesi

İlk aşamada 17 öncelik arasından İstanbul'un odaklanacağı 5 önceliğin seçilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda katılımcılar kendilerine verilen 5 adet oy hakkını masalarda bulunan flip-chartlar üzerindeki 17 öncelikten tercih ettiği 5 tanesine yapıştırmıştır.

Bütün masalarda yapılan oylamalar toplanarak en fazla oy alan 5 öncelik belirlenmiştir. Oylama sonucunda 17 önceliğin sıralaması aşağıdaki gibidir:

1. Eğitim
2. Demokrasi, Adalet, Güvenlik
3. Teknolojiye Dayalı Yenilikçi, Rekabetçi Üretim
4. Enerji
5. Bilgi ve İletişim Teknolojileri
6. Çevre
7. İstihdam
8. Kamu, Hizmet Sunumu, Yönetişim
9. Sağlık
10. Kentsel Yaşam
11. Ekonomik İstikrar
12. Tarım Ve Kırsal Kalkınma
13. Ulaştırma
14. Gelir Dağılımı
15. Uluslararası İşbirliklerinin Geliştirilmesi
16. Turizm
17. Bölgesel Gelişme

1.2. Politikaların Belirlenmesi

İkinci aşamada, daha önce ortaya konan ilk 5 önceliğin her biri altında ikişer adet olmak üzere İstanbul'un odaklanacağı toplam 10 politikanın belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla katılımcılar masalarda kendilerine dağıtılan, politikaların yer aldığı oylama kağıtları üzerinde her öncelik altında seçtiği ikişer politikayı işaretlemiştir.

Masalarda politikaların aldıkları oylar sayılarak ilk 5 öncelik altında toplam 10 politika belirlenmiştir. Politikaların oylama sonucundaki sıralaması ve seçilen politikalar aşağıda gösterilmektedir.

1. Eğitim

- e. Müfredatın, öğrenci yeteneklerini geliştirecek ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde geliştirilmesi**
- d. Öğretmen ve eğitimci niteliklerinin artırılması**
 - a. Herkese eşit koşullarda iyi eğitim verilmesi
 - g. Üniversitelerin ulusal ve yerel önceliklere göre uzmanlaşması
 - b. Ailelerin, eğitimdeki rolleri konusunda bilinçlendirilmesi
 - f. Eğitimin teknolojik ve mekânsal altyapısının geliştirilmesi
 - c. Okul öncesi eğitim imkânlarının artırılması

2. Demokrasi, Adalet, Güvenlik

- b. Adalet sisteminin daha hızlı ve etkin çalışması**
- a. Karar alma mekanizmalarında katılımcılık imkânlarının artırılması**
- d. Özgürlük-güvenlik dengesinin korunması
- e. Özel hayatın ve kişisel verilerin mahremiyetinin korunması
- c. Dış tehditler ve terörle etkin mücadele edilmesi

3. Teknolojiye Dayalı Yenilikçi, Rekabetçi Üretim

- e. Yeni teknolojiye dayalı üretimin artırılması**
- f. Rekabetçiliğin kaliteye dayalı geliştirilmesi**
 - g. Tasarım ve markalaşmanın geliştirilmesi
 - a. İş kurma ve yatırım yapmak için koşulların iyileştirilmesi
 - b. Üretken yatırımların teşvik edilmesi
 - d. Finansmana erişimin kolaylaştırılması

4. Enerji

- b. Enerji üretiminde yenilenebilir kaynakların artırılması**
- f. Enerji yatırımlarının dışa bağımlılığı azaltacak şekilde hızlandırılması**
 - a. Enerji üretiminde yerli kaynakların daha fazla kullanılması
 - d. Daha çevreci teknolojilerle enerji üretilmesi
 - c. Enerji verimliliğinin ve tasarrufunun artırılması
 - e. Enerji altyapısının vatandaşa ve firmalara kesintisiz hizmet sağlayacak şekilde iyileştirilmesi

5. Bilgi ve İletişim Teknolojileri

- a. **Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim, sağlık, kentsel yaşam gibi alanlarda kullanımının yaygınlaştırılması**
- d. **Yerli yazılım programlarının geliştirilerek yaygınlaştırılması**
- e. İnternet kaynaklı risklere karşı güvenlik önlemlerinin artırılması
- c. Kamu kurumlarında kayıtlı verinin kullanıma açılarak ticarileşmesinin teşvik edilmesi
- b. İnternete erişim maliyetlerinin düşürülmesi

1.3. Tedbirlerin Belirlenmesi

Bu aşamada; daha önce belirlenen 10 politikanın 10 masaya dağıtılarak masaların kendi politika konusu için 5 ortak tedbir belirlemesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, masalardaki katılımcıların hem bireysel önerilerini rahatça ortaya koymaları hem de bireysel önerilerden hareketle ortak önerilerini geliştirilmeleri için "Fikir Tepsisi Yöntemi" kullanılmıştır. Öncelikle masalarda katılımcıların kendi masalarında çalışılacak politikaya ilişkin bir cümlelik tedbir önerisini post-itlere yazarak önerilerindeki A-3 kağıdına yapışmaları ve A-3 kağıtlarını sağ tarafındaki katılımcıya iletmeleri istenmiştir. Katılımcılar A-3 kağıdı üzerindeki diğer önerileri dikkate alarak ve tekrar etmeden yeni önerilerini post-itlere yazmaya ve A-3 kağıtlarını sağ tarafa iletmeye devam etmiştir. Bireysel önerilerin A-3 kağıtları üzerinde yazılmasından sonra her masa kendi moderatörünü seçerek; moderatör koordinasyonunda A-3 kağıdındaki önerileri flip-chart üzerinde ortak başlıklar altında toplamıştır. Belirlenen ana başlıklar kapsayıcı birer tedbir cümlesi haline getirilerek masanın ilk 5 tedbir önerisi belirlenmiştir. Gerekliğinde masalar ilk 5 tedbiri belirlemek üzere kendi aralarında oylama yapmıştır.

Masalar tarafından belirlenen tedbirler aşağıda sıralanmaktadır.

1. EĞİTİM	
e. Müfredatın, öğrenci yeteneklerini geliştirecek ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde geliştirilmesi	
MASA 1	
1. Tedbir	Öğrencilerin yeteneklerine göre kariyer seçimlerini şekillendirecek bir müfredat geliştirilmesi; yetenek ve ilgi alanlarının keşfine dair ailelerin bilinçlendirilmesi ve rehber öğretmenler eşliğinde gerekli yönlendirmelerin yapılması
2. Tedbir	Eğitimin belirlenen yetenek ve ilgi alanları doğrultusunda kesintisiz devamına yönelik çalışmalar yapılması ve müfredatta öğrencinin ruhsal ve bedensel eğitim, gelişim ve değişimine katkı sağlayacak şekilde adımların atılması
3. Tedbir	Öğrencinin gelişiminin izlenmesi ve yönlendirilmesi için yenilikçi yöntemlerin kullanılarak eğitim süreci boyunca müfredata uygun takip sistemlerin geliştirilmesi
4. Tedbir	Müfredatta uygulamaya dayalı eğitim-öğretime öncelik verilmesi; bu doğrultuda eğiticinin eğitimi, ebeveynler dâhil olmak üzere en alttan en üst kademeye kadar görev yapan tüm eğitimcilerin yukarıda belirtilen kriterlere uygun olarak devamlı gelişiminin sağlanması
5. Tedbir	Müfredatın öğrencinin düşünmesini ve sorgulamasını sağlayacak ve bunun sonucunda analitik düşünme yeteneği oluşturacak şekilde, öğrencinin yetkinlik ve yeteneklerine katkı sağlayacak bir biçimde uluslararası standartlara uygun olarak sürekli güncellenmesi

1. EĞİTİM	
d. Öğretmen ve eğitmen niteliklerinin artırılması	
MASA 2	
1. Tedbir	Öğretmenlerin ve eğitmenlerin hizmet içi eğitimlerinin düzenli olarak verilmesi ve ilgili makamların eğitim planlarını ve programlarını bu çerçevede hazırlaması
2. Tedbir	Yasal düzenleme yapılarak, sadece eğitim fakültelerinden mezun olanların eğitimci ve öğretmen olmalarının sağlanması
3. Tedbir	Eğitim fakültelerinin müfredatının ve methodlarının öğrenci yeteneklerini ve yaratıcılarını öne çıkaracak, uluslararası standartları takip edecek, güncel eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak ve teknolojiyi kullanabilecek şekilde geliştirilmesi
4. Tedbir	Eğitmen ve öğretmenlerin periyodik aralıklarla performanslarının ölçülmesinin sağlanması ve ölçüm sonuçları çerçevesinde iyileştirmeler yapılması
5. Tedbir	Performans sonuçlarına göre eğitmen ve öğretmenlerin ücretlerinde iyileştirmeler yapılarak öğretmen olmanın teşvik edilmesini sağlayacak çalışmalar yapılması

2. DEMOKRASİ, ADALET, GÜVENLİK	
b. Adalet sisteminin daha hızlı ve etkin çalışması	
MASA 3	
1. Tedbir	Ombudsmanlık gibi sorunları yargıya taşımadan çözüme yaklaşımlarının yaygınlaşması için stratejiler geliştirilmesi ve ceza/infaz kurumlarının yeni suçlu üretmeyecek biçimde yeniden düzenlenmesi
2. Tedbir	Karar vericinin herhangi bir dış baskıya maruz kalmadan tarafsız ve kamu vicdanında kabul gören uygulamalarda bulunmasına yönelik stratejiler geliştirilmesi
3. Tedbir	Mevzuatın güncel koşullara uygun olarak muğlaklık ve çelişkili karar ile haksız mağduriyetlere neden olmayacak; otokontrol, koordinasyon, katılım ve yerinde çözüme imkan verecek biçimde düzenlenmesi
4. Tedbir	Eğitim süreçlerinin iyileştirilmesi yoluyla nitelikli ve uzmanlaşmış hukukçu sayısının artırılması
5. Tedbir	Yargı süreçlerinde bilişim teknolojilerinin etkin biçimde kullanılması

3. DEMOKRASİ, ADALET, GÜVENLİK	
a. Karar alma mekanizmalarında katılımcılık imkânlarının artırılması	
MASA 4	
1. Tedbir	Karar alma mekanizmalarına katılım oranlarının artırılmasında kadın-erkek eşitliği ve adaletin gözetilmesi
2. Tedbir	Kamu politikalarının süreç planlamasında STK ve diğer ilgili paydaşların (üniversiteler vb.) görüş ve önerilerinin dikkate alınması ve buna yönelik mekanizmaların geliştirilmesi
3. Tedbir	Vatandaş görüş ve önerilerinin dikkate alınması, buna yönelik gerekli teşkilatlanma ve mekanizmaların (sosyal medya, internet anketleri, e-devlet uygulamaları vb.) geliştirilmesi, mağduriyetlerin karar mercilerine kolayca ulaştırılmasının sağlanması
4. Tedbir	Kararların etkinliği, verimliliği ve yerindeliliğini ölçecek teknolojilerin etkin kullanılması ve vatandaşın bu konuda bilgilendirilmesi
5. Tedbir	İhtiyaçların uzman kişiler tarafından belirlenmesi; uzman görüşlerinin bilimsel araştırma merkezleri, üniversitelerin ilgili bölümlerinden alınması, süreçlerin liyakatlı kişiler tarafından yürütülmesi

TEKNOLOJİYE DAYALI YENİLİKÇİ, REKABETÇİ ÜRETİM	
e. Yeni teknolojiye dayalı üretimin artırılması	
MASA 5	
1. Tedbir	Yeni teknolojilerin üretimine dayalı program ve müfredatların üniversite-sanayi işbirliği içerisinde geliştirilmesi
2. Tedbir	Yeni teknolojiye dayalı üretim faaliyetlerine yönelik mali kolaylıklar sağlanması (vergiler, istihdam edilen personel için kolaylıklar, faizsiz krediler, mevzuatın kolaylaştırılması vb.)
3. Tedbir	Yeni teknolojiye dayalı üretimin artırılmasına yönelik tanıtım ve farkındalığın artırılması amacıyla ilgili kamu kurumları ve meslek odaları tarafından seminerlerin, toplantıların, saha ziyaretlerinin yaygınlaştırılması
4. Tedbir	Yasal ve idari düzenlemelerle yerli üretimin yeni teknolojiye dayalı hale getirilmesi
5. Tedbir	Yeni ileri teknoloji üretiminde sektörel odaklanmaya gidilmesi

TEKNOLOJİYE DAYALI YENİLİKÇİ, REKABETÇİ ÜRETİM	
f. Rekabetçiliğin kaliteye dayalı geliştirilmesi	
MASA 6	
1. Tedbir	Yenilikçi ve yaratıcı Ar-Ge ve Ür-Ge faaliyetlerine verilen desteklerin yöntem ve kapsamının geliştirilmesi
2. Tedbir	Kalite standartları ve akreditasyon konusunda farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmalar yapılarak uluslararası pazarlara yönelik üretim altyapısının geliştirilmesi
3. Tedbir	Teknolojiye dayalı yenilikçi ve rekabetçi üretime imkan sağlayacak nitelikli işgücünün yetiştirilmesine yönelik müfredatın güncellenmesi, geliştirilmesi; alansal eğitimlerin niteliğinin ve niceliğinin artırılması
4. Tedbir	Patent başvurularının ve tescilli patent sayısının artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması; uluslararası teknolojik markalaşmaya dair farkındalığın oluşturulması
5. Tedbir	Akademi-iş dünyası başta olmak üzere ulusal ve uluslararası işbirliklerinin artırılması ve gerekli mekanizmaların oluşturulması veya desteklenmesi

ENERJİ	
e. Enerji üretiminde yenilenebilir kaynakların artırılması	
MASA 7	
1. Tedbir	Yenilenebilir enerji alanında bölgesel ya da sektörel uzmanlık alanları dikkate alınarak Ar-Ge merkezlerinin kurulmasının teşvik edilmesi

2. Tedbir	Coğrafi/çevresel özellikler dikkate alınarak yenilenebilir enerjinin lisanssız bir şekilde üretimine yönelik yasal altyapısının kurulması ve bu vesileyle nükleer/termik santrallere dayalı enerji üretiminin azaltılması
3. Tedbir	Yenilenebilir enerji kaynaklarının, tüm süreçleri ve paydaşları kapsayacak şekilde üretiminden tüketimine kadar bütün faaliyetlerin yasal altyapısının düzenlenmesi ve fon kaynaklarına erişiminin kolaylaştırılması ve ödüllendirme çalışmaları ile desteklenmesi
4. Tedbir	Yenilenebilir enerji eğitiminde sağlıklı ve yaygın etki alabilmek için tüm paydaşlar arası yönetişimin tesis edilmesi
5. Tedbir	Yenilenebilir enerji okur-yazarlığının tüm eğitim sistemi içerisinde ve medya desteği ile odağa alınması, mekânsal ve deneysel öğretim fırsatlarının yaygınlaştırılması

ENERJİ	
c. Enerji yatırımlarının dışa bağımlılığı azaltacak şekilde hızlandırılması	
MASA 8	
1. Tedbir	Ülkemizin enerji potansiyelinin belirlenerek bölgesel önceliklerin ortaya konulması
2. Tedbir	Enerji konusunda Ar-Ge teşviklerini artırılması
3. Tedbir	Eğitim ve kültürde enerji ve tasarruf (yerli kaynaklar-yenilenebilir şekilde) bilincinin artırılması
4. Tedbir	Atıkların geri dönüşümün yanı sıra enerji üretiminde kullanılmasının yaygınlaştırılması
5. Tedbir	Enerji konulu desteklerde sivil inisiyatifler, üniversite-sanayi işbirliği çalışmalarının artırılması; OSB, TGB'lerde enerji konusunda uygulama ve üretimin teşvik edilmesi

BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ	
a. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim, sağlık, kentsel yaşam gibi alanlarda kullanımının yaygınlaştırılması	
MASA 9	
1. Tedbir	Bilgi teknolojileri sahasında alternatif hizmetlerin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi
2. Tedbir	Kamu kurumları arası entegrasyonun sağlanması
3. Tedbir	Bilgi teknolojilerinde altyapı erişim maliyetlerinin (internet erişim ücretleri, iletişim & abonelik ücretleri vb.) düşürülmesi
4. Tedbir	Bilgi teknolojileri hizmetleri ile alakalı eğitimlerin (örneğin kırsaldakilere, belli yaşın üzerindekiilere, kamu personeline vb.) yaygınlaştırılması
5. Tedbir	Bilgi teknolojileri hizmetlerinde güvenlik altyapısının (güvenli internet kullanımına yönelik uygulamaların, depolama ve yedekleme altyapısı vb.) geliştirilmesi

BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ	
d. Yerli yazılım programlarının geliştirilerek yaygınlaştırılması	
MASA 10	
1. Tedbir	Yerli yazılımların kamuda ve özel sektörde kullanımının teşvik edilmesi
2. Tedbir	Yazılım konusunun önemi nedeniyle ilkokuldan üniversiteye kadar eğitim kuruluşlarında müfredatın geliştirilmesi (örneğin kodlama eğitimleri) ve toplumun bilinçlendirilmesi
3. Tedbir	Ar-Ge merkezleri, kuluçka merkezleri ve hibe programları ile yerli yazılımların geliştirilmesinin sağlanması
4. Tedbir	Dünyadaki iyi uygulamaların takibi ve bu uygulamaların yerli yazılımcılar tarafından geliştirilmek üzere kullanılması
5. Tedbir	Uluslararası değerlerde kullanıcı dostu yazılımların geliştirilmesi

1.4. Genel Değerlendirme

Toplantıya kamu, sivil toplum, üniversite gibi birçok farklı alandan geniş bir katılım sağlanmıştır. Hem önceliklerin ve politikaların seçilmesi hem de tedbirlerin geliştirilmesi

aşamalarında kullanılan yöntemler sayesinde bireysel önerilerin ve grupların ortak önerilerinin sağlıklı bir şekilde alınması ve toplantıların öngörülen sürede tamamlanması sağlanmıştır. Sağlanan geniş ve aktif katılım sayesinde katılımcılar tarafından seçilen 10 politikanın tamamının gruplar tarafından verimli bir şekilde çalışılarak çok yönlü ve detaylı tedbir önerilerinin geliştirilmesi sağlanmıştır.

Oylama sonucunda öncelikler arasında ilk sırada çıkan "eğitim" aynı zamanda politikalara ilişkin olarak gruplar tarafından geliştirilen tedbirler arasında da yatay olarak tekrar eden ve öne çıkan bir konu başlığı olmuştur. Benzer şekilde tedbirler arasında çalışılan konuya ilişkin bilinçlendirme faaliyetleri, kurumlar arası işbirliği, devlet destekleri, yerleşme sıkça vurgulanan hususlardır.

2. Kadınlar Toplantısı

"Kadınlar" konulu toplantı 16 Şubat 2018 tarihinde 14.00-17.30 saatleri arasında İstanbul Kalkınma Ajansı ofisinin de bulunduğu İstanbul Sanayi Odası - Odakule binasının 1. Kat Taksim ve Tünel salonlarında "Gençler konulu toplantı ile paralel bir şekilde aşağıda yer alan toplantı programı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Toplantı Programı

13.45-14.15	Kayıt ve İkram
14.15-14.30	Açılış Konuşmaları
14.30-14.45	Toplantı Yöntemi Hakkında Bilgilendirme
14.45-15.45	Kadın İstihdamı ve Girişimciliğinin Artırılması İçin Tedbirlerin Belirlenmesi
15.45-16.00	Kahve Arası
16.00-17.00	Kadının Sosyal Hayata Katılımı İçin Tedbirlerin Belirlenmesi
17.00-17.30	Genel Değerlendirme ve Kapanış Konuşmaları

Toplantıya « kadın » konusuna ilişkin İstanbul'da öne çıkan kamu kesimi, yerel yönetimler, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarından toplam **41 temsilci katılım sağlamıştır**. Katılımcılar söz konusu kesimlerin dengeli dağılımı gözetilerek yaklaşık 8'erli gruplar halinde Tünel Salonu'ndaki 5 masaya bölünmüştür. Her masada oylama ve grup çalışmalarının sağlıklı yürütülmesi ve raporlanması için birer Ajans çalışanı raporör olarak görev yapmıştır.

Toplantı İstanbul Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Sn. Özgül Özkan Yavuz'un On Birinci Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları ve bu süreçte merkezi ve yerel düzeyde paydaşların ve vatandaşların katılımına dair gerçekleştirilen çalışmalar ile bu kapsamda gerçekleştirilen "Kadınlar" ve « Gençler » konulu toplantıların amacı hakkında bilgi verdiği açılış konuşması ile başlamıştır.

2.1. Tedbirlerin Belirlenmesi

Bu aşamada Ajans dışından görevlendirilen moderatörün bilgilendirmeleri ve yönlendirmeleri doğrultusunda aşağıda yer alan iki politikaya ilişkin olarak iki oturumda masalarda yer alan gruplar tarafından beşer tedbir geliştirilmiştir.

- Politika 1. Kadın İstihdamı ve Girişimciliğinin Artırılması
- Politika 2. Kadının Sosyal Hayata Katılımı

Bu amaçla, masalardaki katılımcıların hem bireysel önerilerini rahatça ortaya koymaları hem de bireysel önerilerden hareketle ortak önerilerini geliştirilmeleri için "Fikir Tepsisi Yöntemi" kullanılmıştır. Öncelikle masalarda katılımcıların kendi masalarında çalışılacak politikaya ilişkin bir cümlelik tedbir önerisini post-itlere yazarak önlerindeki A-3 kağıdına yapışmaları ve A-3 kağıtlarını sağ tarafındaki katılımcıya iletmeleri istenmiştir. Katılımcılar A-3 kağıdı üzerindeki diğer önerileri dikkate alarak ve tekrar etmeden yeni önerilerini post-itlere yazmaya ve A-3 kağıtlarını sağ tarafa iletmeye devam etmiştir. Bireysel önerilerin A-3 kağıtları üzerinde yazılmasından sonra her masa kendi moderatörünü seçerek; moderatör koordinasyonunda A-3 kağıdındaki önerileri flip-chart üzerinde ortak başlıklar altında toplamıştır. Belirlenen ana başlıklar kapsayıcı birer tedbir cümlesi haline getirilerek masanın ilk 5 tedbir önerisi belirlenmiştir. Gerekliğinde masalar ilk 5 tedbiri belirlemek üzere kendi aralarında oylama yapmıştır.

Her bir politikaya ilişkin 5 masada geliştirilen tedbirler öne çıkanlar ve sık tekrarlananlar dikkate alınarak Ajans tarafından derlenip aşağıdaki gibi grupların ortak 5'er tedbiri olarak belirlenmiştir.

KADINLAR	
Politika 1. Kadın İstihdamı ve Girişimciliğinin Artırılması	
1. Tedbir	Kadın girişimciliği konusunda eşitliğe taşıyıcı finansal imkanların sağlanması (örneğin mikro kredi, devlet destekleri, sübvansiyon, teşvik, vergi indirim/istisnası/erteleme, kooperatif gibi sosyal modellere destek, kadınlara pozitif ayrımcılık yapan işletmelere Gelir vergisi ve SGK prim indirimi vb.)
2. Tedbir	Bölgesel ve demografik özellikler dikkate alınarak mesleki eğitim, girişimcilik, finansmana erişim, iktisat, işletme ve hukuk alanlarında ve kişisel gelişim vb. konularda kadınların ekonomik hayata katılımını teşvik edici eğitim programlarının geliştirilip uygulanması ve bunları destekleyecek nitelikte mentorluk desteğinin sürekli ve kolay erişilebilir hale getirilmesi
3. Tedbir	Kadınların yerel ve ulusal karar alma mekanizmalarında ve üst yönetim kademelerinde bulunmasını sağlayan kota, kaynak, fermuar kota gibi

	düzenlemelerin yapılması yoluyla kadın istihdamının nitelik ve niceliğinin artırılacak yasal düzenlemelerin yapılması
4. Tedbir	Kadınların eğitimi ve çalışması sırasında doğum, çocuk ve yaşlı bakımı konusunda kurumsal desteğin sağlanması (kreş ve yaşlı bakım evlerinin ücretsiz/erişilebilir olması, iş yerleriyle anlaşma yapılması ve bunu destekleyen politika ve mekanizmaların geliştirilmesi, işyerlerinde emzirme odası olması, kadınların talebine göre esnek çalışma saatleri uygulanması, doğum sonrası sosyal hakların kullanılması ve denetlenmesi, çocuklara yönelik servis hizmeti)
5. Tedbir	Kadınlar için ortak ücretsiz ofislerin, girişimcilik merkezlerinin ve yerel bazda kadın araştırma merkezlerinin kurulması; iletişim ve donanım altyapısının sağlanması, tasarım ve prototip yapım desteğinin sağlanması yoluyla; üniversite-kamu-STK işbirliği ile istihdam ve girişimciliğe yönelik projelerin geliştirilmesi ve kadın kooperatifleri ve girişimlerinin yaygınlaştırılması

KADINLAR	
Politika 2. Kadının Sosyal Hayata Katılımı	
1. Tedbir	Ulaşım hizmetleri, sanat, spor ve kültürel aktivitelerin kadınlara ücretsiz/indirimli olarak sağlanması; kadınlara yönelik bilim, inovasyon ve kültür makerlab atölyelerinin çoğaltılması
2. Tedbir	Toplumsal cinsiyet eşitliği(TCE) bakış açısının kadını güçlendirme perspektifi ile yerleştirilmesi için TCE uygulamalarının yerinden(bölgesel) dizayn edilmesi ve eğitim hayatının tüm kademelerinde ders müfredatına alınması, kadın ve erkeklerin aile içi rollerinin hakkaniyetli ve adaletli bir biçimde oluşması için aile okullarının kurulması ve yaygınlaştırılması, erkek ve ebeveyn eğitimleri verilmesi, kız çocuklarının eğitimlerinin teşvik edilmesi
3. Tedbir	Kadınların düşüncelerini engelleyen TV programları, görsel ve yazılı medya araçlarının kaldırılması (ya da yeniden düzenlenmesi); bunların yerine farklı alan ve sosyal sınıflardaki çalışan, üreten, başarılı, mutlu ve güçlü kadın rol modellerinin medya aracılığıyla tanıtılması
4. Tedbir	Kadınların evlerinin içinin ve dışının güvenli hale getirilmesi için (kadına yönelik cinsiyet ayrımcılığının, kadın istismarının ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi) hukuki, siyasi ve sosyal mekanizmalar geliştirilmesi ve yaptırımlarla uygulanabilirliğinin sağlanması
5. Tedbir	Kadınların daha fazla sosyalleşmesini sağlamak için çocuklarını ve yaşlılarını kısmi süreli bırakabilecekleri güvenli, nitelikli ve ücretsiz merkezlerin ve gerekli donanıma sahip altyapının oluşturulması

2.2. Genel Değerlendirme

Toplantının görece spesifik bir konuda yapılması, toplantıya "kadınlar" konusunda öne çıkan paydaşlarının katılım sağlanması ve her iki politikanın da iki oturumda tüm masalarca çalışılması nedeniyle daha detaylı ve kapsamlı tedbir önerileri geliştirme imkanı doğmuştur. Toplantılarda; "girişimcilik ve kadın istihdamın artırılmasının" ve "kadının sosyal hayata katılımının" birbirini destekleyen bileşenler olduğu sıklıkla dile getirilmiş; bu iki eksenin farklı argümanlarla da olsa birlikte ve entegre biçimde geliştirilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. Gruplar; "kadınların karar mekanizmalarındaki konumunun güçlenmesinin" her iki politika için de önemli destekleyici rolü olduğu görüşünü yansıtmışlardır. Bu çerçevede, kadının sosyal hayatta ve iş hayatındaki konumun güçlendirilmesi için; grup çalışmalarında kadına yönelik cinsiyet ayrımcılığının, kadın istismarının ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi öne çıkan ve etraflıca tartışılma/ele alınma imkanı bulan konular arasında yer almıştır.

3. Gençler Toplantısı

“Gençler” konulu toplantı 16 Şubat 2018 tarihinde 14.00-17.30 saatleri arasında İstanbul Kalkınma Ajansı ofisinin de bulunduğu İstanbul Sanayi Odası - Odakule binasının 1. Kat Taksim ve Tünel salonlarında “Kadınlar” konulu toplantı ile paralel bir şekilde aşağıda yer alan toplantı programı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Toplantı Programı

13.45-14.15	Kayıt ve İkram
14.15-14.30	Açılış Konuşmaları
14.30-14.45	Toplantı Yöntemi Hakkında Bilgilendirme
14.45-15.45	Gençlerin İstihdamı ve Girişimciliğinin Artırılması İçin Tedbirlerin Belirlenmesi
15.45-16.00	Kahve Arası
16.00-17.00	Gençliğin Sosyal Hayata Katılımı İçin Tedbirlerin Geliştirilmesi

Toplantıya « gençler » konusuna ilişkin İstanbul’da öne çıkan kamu kesimi, yerel yönetimler, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarından toplam **51 temsilci katılım sağlamıştır**. Katılımcılar söz konusu kesimlerin dengeli dağılımı gözetilerek yaklaşık 10’arlı gruplar halinde Taksim Salonu’ndaki 5 masaya bölünmüştür. Her masada oylama ve grup çalışmalarının sağlıklı yürütülmesi ve raporlanması için birer Ajans çalışanı raporör olarak görev yapmıştır.

3.1. *Tedbirlerin Belirlenmesi Tedbirlerin Belirlenmesi*

Bu aşamada, Ajans dışından görevlendirilen moderatörün bilgilendirmeleri ve yönlendirmeleri doğrultusunda aşağıda yer alan iki konuya ilişkin olarak iki oturumda masalarda yer alan gruplar tarafından beşer tedbir geliştirilmiştir.

- Politika 1. Genç İstihdamı ve Girişimciliğinin Artırılması
- Politika 2. Gençlerin Sosyal Hayata Katılımı

Bu amaçla, masalardaki katılımcıların hem bireysel önerilerini rahatça ortaya koymaları hem de bireysel önerilerden hareketle ortak öneriler geliştirilmeleri için “Fikir Tepsisi Yöntemi” kullanılmıştır. Öncelikle masalarda katılımcılardan kendi masalarında çalışılacak politikaya ilişkin bir cümlelik tedbir önerisini post-itlere yazarak önlerindeki A-3 kağıdına yapışmaları ve A-3 kağıtlarını sağ tarafındaki katılımcıya iletmeleri istenmiştir. Katılımcılar A-3 kağıdı üzerindeki diğer önerileri dikkate alarak ve tekrar etmeden yeni önerilerini post-itlere yazmaya ve A-3 kağıtlarını sağ tarafa iletmeye devam etmiştir. Bireysel önerilerin A-3 kağıtları üzerinde yazılmasından sonra her masa kendi moderatörünü seçerek; moderatör koordinasyonunda A-3 kağıdındaki önerileri flip-chart üzerinde ortak başlıklar altında toplamıştır. Belirlenen ana başlıklar kapsayıcı birer tedbir cümlesi haline getirilerek masanın ilk 5 tedbir önerisi belirlenmiştir. Gerekliğinde masalar ilk 5 tedbiri belirlemek üzere kendi aralarında oylama yapmıştır.

Her bir politikaya ilişkin 5 mada geliştirilen tedbirler öne çıkanlar ve sık tekrarlananlar dikkate alınarak Ajans tarafından derlenip aşağıdaki gibi grupların ortak 5'er tedbiri olarak belirlenmiştir.

GENÇLER	
Politika 1. Genç İstihdamı ve Girişimciliğinin Artırılması	
1. Tedbir	Dezavantajlı bireyleri kapsayan, fırsat eşitliğine dayalı, girişimci dostu düzenleyici çerçevenin oluşturulması
2. Tedbir	Eğitim sisteminin, müfredat ve uygulamalarıyla yetenek geliştiren, üretken, risk alan ve problem çözen girişimci birey yetiştirici yönde geliştirilmesi
3. Tedbir	Genç girişimcilerin; üniversite, özel sektör, STK, kamu işbirliği ile desteklenerek, fikirlerini girişime dönüştürebildikleri merkezler ve mekanizmalar geliştirilmesi
4. Tedbir	Küçük yaştan itibaren gençlerin ilgi ve kabiliyetleri keşfedilip, bunlara göre mesleklere sevk edilmesi ve desteklenmesi
5. Tedbir	Genç istihdamı ve girişimciliği konusunda tüm paydaşların birlikte ve koordineli hareket etmelerinin sağlanması

GENÇLER	
Politika 2. Gençlerin Sosyal Hayata Katılımı	
1. Tedbir	Gençlerin tarihlerini, kültürlerini ve coğrafyalarını tanımaları için gerçekleştirilecek hareketlilik projelerinin teşvik edilmesi ve desteklenmesi
2. Tedbir	Gençlerin yerel ve ulusal karar alma süreçlerindeki temsili ve katılımının artırılması ve kolaylaştırılması
3. Tedbir	Gençlerin toplumsal sorunlara yönelik gönüllü çalışmalarının ve sosyal girişimciliğinin kamu ve diğer aktörler aracılığıyla teşvik edilip desteklenmesi
4. Tedbir	Eğitim sisteminde sınav yükünün aşamalı olarak kaldırılması; sosyal, sanatsal, sportif aktivitelere katılımın eğitimde ödüllendirilmesi
5. Tedbir	Çalışan genç nüfusun çalışma şartlarının iyileştirilmesi ile sosyal ve kültürel hayata katılımının artırılması

3.2. Genel Değerlendirme

«Gençler» toplantısına konunun temel paydaşlarının etkin katılımı sağlanmış; her iki politika iki oturumda bütün gruplar tarafından detaylı bir şekilde çalışılmıştır. Diğer konularda olduğu gibi eğitim konusu da «gençler»e ilişkin gruplardaki çalışmalarda sıklıkla dile getirilmiştir. Aktörler arası işbirliği, devlet destekleri, dezavantajlı grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımlarının sağlanması gruplardaki tartışmalarda öne çıkan başlıca konular arasında yer almaktadır.